

EUROOPAN PARLAMENTTI

1999

2004

Istuntoasiakirja

LOPULLINEN
A5-0215/2003

13. kesäkuuta 2003

*

MIETINTÖ

ehdotuksesta neuvoston päätökseksi Euroopan keskuspankin pääoman merkintään sovellettavan jakoperusteen mukauttamiseen tarvittavista tilastotiedoista

(KOM(2003) 114 – C5-0125/2003 – 2003/0050(CNS))

Talous- ja raha-asioiden valiokunta

Esittelijä: Generoso Andria

Lainsäädäntömenettelyistä käytettävät symbolit

- * Kuulemismenettely
yksinkertainen enemmistö
- **I Yhteistoimintamenettely (ensimmäinen käsittely)
yksinkertainen enemmistö
- **II Yhteistoimintamenettely (toinen käsittely)
*yksinkertainen enemmistö yhteisen kannan hyväksymiseksi
parlamentin jäsenten enemmistö yhteisen kannan hylkäämiseksi tai
tarkistamiseksi*
- *** Hyväksyntämenettely
*parlamentin jäsenten enemmistö lukuun ottamatta EY-sopimuksen
105, 107, 161 ja 300 artiklassa ja EU-sopimuksen 7 artiklassa
tarkoitettuja tapauksia*
- ***I Yhteispäätösmenettely (ensimmäinen käsittely)
yksinkertainen enemmistö
- ***II Yhteispäätösmenettely (toinen käsittely)
*yksinkertainen enemmistö yhteisen kannan hyväksymiseksi
parlamentin jäsenten enemmistö yhteisen kannan hylkäämiseksi tai
tarkistamiseksi*
- ***III Yhteispäätösmenettely (kolmas käsittely)
yksinkertainen enemmistö yhteisen tekstin hyväksymiseksi

(Ilmoitettu menettely perustuu komission esittämään oikeusperustaan.)

Tarkistukset säädösehdotukseen

Parlamentin tarkistukset merkitään ***lihavoidulla kursivilla***. Pelkkää *kursivointia* käytetään kiinnittämään teknisten yksiköiden huomio sellaisiin säädösehdotuksen osiin, jotka ehdotetaan korjattavaksi lopullisessa tekstissä (esimerkiksi selvästi virheelliset tai kyseisestä kieliversiosta pois jääneet kohdat). Korjausehdotusten hyväksymisestä päättävät asianomaiset tekniset yksiköt.

SISÄLTÖ

	Sivu
ASIAN KÄSITTELY	4
LUONNOS EUROOPAN PARLAMENTIN LAINSÄÄDÄNTÖPÄÄTÖSLAUSELMAKSI.5	5
PERUSTELUT	6

ASIAN KÄSITTELY

Neuvosto kuuli 24. maaliskuuta 2003 päivätyllä kirjeellä Euroopan parlamenttia EY:n perustamissopimuksen 107 artiklan 6 kohdan mukaisesti muutetusta ehdotuksesta neuvoston päätökseksi Euroopan keskuspankin pääoman merkintään sovellettavan jakoperusteen mukauttamiseen tarvittavista tilastotiedoista (KOM(2003) 114 – 2003/0050(CNS)).

Parlamentin puhemies ilmoitti istunnossa 27. maaliskuuta 2003 lähettäneensä kyseisen ehdotuksen asiasta vastaavaan talous- ja raha-asioiden valiokuntaan (C5-0125/2003).

Valiokunta oli nimittänyt kokouksessaan 9. huhtikuuta 2003 esittelijäksi Generoso Andrian.

Se käsittelee komission ehdotusta ja mietintöluonnosta kokouksissaan 20. toukokuuta ja 12. kesäkuuta 2003.

Viimeksi mainitussa kokouksessa valiokunta hyväksyi luonnoksen lainsäädäntöpäätöslauselmaksi yksimielisesti.

Äänestyksessä olivat läsnä seuraavat jäsenet: Christa Randzio-Plath (puheenjohtaja), José Manuel García-Margallo y Marfil (varapuheenjohtaja), Philippe A.R. Herzog (varapuheenjohtaja), Generoso Andria (esittelijä), Pervenche Berès, Roberto Felice Bigliardo, Hans Blokland, Jean-Louis Bourlanges (Renato Brunettan puolesta), Benedetto Della Vedova, Bert Doorn (Mónica Ridruejon puolesta), Manuel António dos Santos (Fernando Pérez Royon puolesta), Harald Ettl (Hans Udo Bullmannin puolesta), Ingo Friedrich, Carles-Alfred Gasòliba i Böhm, Robert Goebbels, Lisbeth Grönfeldt Bergman, Mary Honeyball, Christopher Huhne, Elisabeth Jeggle (Hans-Peter Mayerin puolesta työjärjestyksen 153 artiklan 2 kohdan mukaisesti), Othmar Karas, Piia-Noora Kauppi, Christoph Werner Konrad, Werner Langen (Jonathan Evansin puolesta), Thomas Mann (John Purvisin puolesta), Astrid Lulling, Bill Miller (Bruno Trentinin puolesta työjärjestyksen 153 artiklan 2 kohdan mukaisesti), Alexander Radwan, Bernhard Rapkay, Karin Riis-Jørgensen, Martine Roure (David W. Martinin puolesta työjärjestyksen 153 artiklan 2 kohdan mukaisesti), Olle Schmidt, Helena Torres Marques, Ieke van den Burg (Giorgos Katiforiksen puolesta) ja Theresa Villiers.

Mietintö jätettiin käsiteltäväksi 13. kesäkuuta 2003.

LUONNOS EUROOPAN PARLAMENTIN LAINSÄÄDÄNTÖPÄÄTÖSLAUSELMAKSI

ehdotuksesta neuvoston päätökseksi Euroopan keskuspankin pääoman merkintään sovellettavan jakoperusteen mukauttamiseen tarvittavista tilastotiedoista (KOM(2003) 114 – C5-0125/2003 – 2003/0050(CNS))

(Kuulemismenettely)

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon komission ehdotuksen neuvostolle (KOM(2003) 114)¹,
 - ottaa huomioon Euroopan keskuspankin lausunnon (CON/2003/5)²,
 - ottaa huomioon EY:n perustamissopimuksen liitteenä olevan Euroopan keskuspankkijärjestelmän (EKPJ) ja Euroopan keskuspankin (EKP) perussääntöä koskevan pöytäkirjan 29 artiklan,
 - ottaa huomioon EY:n perustamissopimuksen 107 artiklan 6 kohdan, jonka mukaisesti neuvosto on kuullut sitä (C5-0125/2003),
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 67 artiklan,
 - ottaa huomioon talous- ja raha-asioiden valiokunnan mietinnön (A5-0215/2003),
1. hyväksyy komission ehdotuksen;
 2. pyytää neuvostoa ilmoittamaan parlamentille, jos se aikoo poiketa parlamentin hyväksymästä sanamuodosta;
 3. vaatii aloittamaan 4. maaliskuuta 1975 annetun yhteisen julistuksen mukaisen neuvottelumenettelyn, jos neuvosto aikoo poiketa parlamentin hyväksymästä sanamuodosta;
 4. pyytää tulla kuulluksi uudelleen, jos neuvosto aikoo tehdä huomattavia muutoksia komission ehdotukseen;
 5. kehottaa puhemiestä välittämään parlamentin kannan neuvostolle ja komissiolle.

¹ Ei vielä julkaistu EUVL:ssä.

² EUVL C 102, 29.4.2003, s. 11.

PERUSTELUT

1. EKP:n pääomaan liittyviä yleisiä näkökohtia

EKP:n pääoma on ennen kaikkea tarkoitettu varannoksi, jonka avulla se pystyy selviytymään mahdollisista tappioista. Euroopan keskuspankkijärjestelmän (EKPJ) ja Euroopan keskuspankin (EKP) perussääntöä koskevan pöytäkirjan 28 artiklassa määrätään EKP:n pääoman määräksi viisi miljardia euroa. Vain EKPJ:ään kuuluvat kansalliset keskuspankit voivat merkitä ja pitää hallussaan EKP:n pääomaa.

Pääoma merkitään perussäännön 29 artiklan nojalla määritetyn jakoperusteen mukaisesti. Tässä jakoperusteessa jokaiselle kansalliselle keskuspankille annetaan painoarvo, joka on seuraavien tekijöiden summa: 50 prosenttia kyseisen jäsenvaltion osuudesta yhteisön väkiluvusta viimeistä edellisenä vuonna ennen EKPJ:n perustamista ja 50 prosenttia kyseisen jäsenvaltion osuudesta yhteisön markkinahintaisesta bruttokansantuotteesta (BKT), sellaisena kuin se on ollut viitenä viimeksi kuluneena toiseksi viimeistä vuotta ennen EKPJ:n perustamista edeltävänä vuotena.

Nykyiset jakoperusteet perustuvat EKP:n neuvoston 9. kesäkuuta 1998 tekemään päätökseen (jota tarkistettiin joulukuussa 1998) sekä neuvoston 5. kesäkuuta 1998 antamaan päätökseen, jossa on määritelty väestöä ja BKT:ta koskevat tiedot. Kansallisille keskuspankeille annetut painoarvot ovat alenevassa järjestyksessä seuraavat: Deutsche Bundesbank 24,4935 prosenttia, Banque de France 16,8337 prosenttia, Banca d'Italia 14,8950 prosenttia, Bank of England 14,6811 prosenttia, Banco de España 8,8935 prosenttia, De Nederlandsche Bank 4,2780 prosenttia, Banque Nationale de Belgique 2,8658 prosenttia, Sveriges Riksbank 2,6537 prosenttia, Oesterreichische Nationalbank 2,3594 prosenttia, Bank of Greece 2,0564 prosenttia, Banco de Portugal 1,9232 prosenttia, Danmarks Nationalbank 1,6709 prosenttia, Suomen Pankki 1,397 prosenttia, Central Bank of Ireland 0,8496 prosenttia ja Banque centrale du Luxembourg 0,1492 prosenttia.

EKP:n merkitty ja jo maksettu pääoma oli vuoden 2002 päättyessä 4 097 229 250 euroa. Vain euroalueen kansalliset keskuspankit ovat maksaneet kokonaan merkitsemänsä pääoman. Niiden merkintöjen arvo oli yhteensä 4 049 715 000 euroa, mikä vastaa 80,9943 prosenttia merkitystä pääomasta ja 98,84 prosenttia maksetusta pääomasta.

Euroalueeseen kuulumattomien maiden keskuspankkien jo maksettu merkitty EKP:n pääoma on vain viisi prosenttia määrästä, joka niiltä olisi vaadittu, jos ne olisivat kuuluneet rahaliittoon. Vuoden 2002 lopussa se oli määrältään 47 514 250 euroa eli 1,16 prosenttia maksetusta pääomasta. Tällä summalla on katettu kustannuksia, jotka EKP:lle on aiheutunut toiminnasta euroalueen ulkopuolisten maiden keskuspankkien hyväksi. Perussäännön 48 artiklan mukaan euroalueeseen kuulumattomien maiden keskuspankkien ei tarvitse maksaa merkitystä pääomaosuudestaan kuin jo sovittu määrä, niin kauan kuin ne eivät ole liittyneet eurojärjestelmään. Niillä ei myöskään ole minkäänlaista oikeutta EKP:n jakamiin voittoihin (perussäännön 43 artikla) eikä velvollisuutta rahoittaa EKP:n tappioita. Kun sellainen Euroopan unionin jäsenvaltio, joka ei aikaisemmin ole kuulunut euroalueeseen, päättää siirtyä yhtenäisvaluuttaan, on sen keskuspankin maksettava merkitsemänsä EKP:n pääomaosuuden saldo (95 prosenttia). Näin tehtiin Kreikan keskuspankin liittyessä tammikuussa 2001 (perussäännön 49 artiklan mukaisesti).

Kansallisten keskuspankkien pääomaosuuksien määrittämistä varten määritellyllä jakoperusteella on muitakin vaikutuksia. Sen perusteella määräytyy kunkin eurojärjestelmään kuuluvan jäsenvaltion keskuspankin osuus valuuttavarantosaamisista (perussäännön 30 artiklan 2 kohta), EKP:n neuvoston jäsenten äänen painottaminen käytettäessä painotettua ääntä (perussäännön 10.3 artiklassa luetelluissa tapauksissa) ja EKPJ:n rahoitustulon jakautuminen eurojärjestelmään kuuluvien jäsenvaltioiden keskuspankkien kesken (perussäännön 32 artiklan 5 kohta; summa jaetaan suhteessa niiden maksamiin osuuksiin EKP:n pääomasta).

Hoitaessaan omia varojaan (pääomaa ja varantoa) EKP pyrkii tuottoihin, jotka ylittävät EKP:n pitempiaikaisten perusrahoitusoperaatioiden keskimääräisen painotetun huutokauppakoron.

2. Uusi laskentajärjestelmä, jota sovelletaan pysyvästi ja automaattisesti EKP:n pääoman merkitsemisen jakoperusteeseen

EKPJ:n perussäännön 29 artiklan 3 kohdassa määrätään, että pääoman merkitsemisen jakoperuste tarkistetaan joka viides vuosi väestöä ja BKT:tä koskevissa tilastotiedoissa tapahtuneiden muutosten huomioon ottamiseksi. Koska jakoperuste laskettiin ensimmäisen kerran kesäkuussa 1998 ja tuli voimaan tammikuussa 1999, on aika tehdä ensimmäinen tarkistus, jonka on määrä tulla voimaan 1. tammikuuta 2004.

Jakoperusteen määrittämiseen käytettävät tilastotiedot on määritelty neuvoston 5. kesäkuuta 1998 perussäännön 29 artiklan 2 kohdan mukaisesti antamassa päätöksessä. Tässä päätöksessä määriteltiin kuitenkin vain ensimmäisen jakoperusteen määrittämistä koskevat säännöt, puuttumatta siihen myöhemmin tehtäviin mukautuksiin. Tässä neuvoston päätöksessä, joka perustui Euroopan kansantalouden tilinpitojärjestelmään 1979 (EKT 79), ei voitu vielä ottaa huomioon viimeisimpiä tilastollisiin menetelmiin tehtyjä muutoksia, joiden perustana oli neuvoston 25. kesäkuuta 1996 antama asetus N:o 2223/96 Euroopan kansantalouden tilinpidon ja aluetilinpidon järjestelmästä (EKT 95).

Tästä syystä tarvitaan uusi päätös, jossa määritellään uudelleen tilastomenetelmät ja -tiedot, joita käytetään tulevassa, 1. tammikuuta 2004 voimaan tulevan jakoperusteen, mukauttamisessa, ja jossa otetaan huomioon tilastollisissa menetelmissä tapahtuneet muutokset. Tässä yhteydessä on ennen kaikkea laadittava pysyvä, automaattinen jakoperusteen mukauttamisjärjestelmä. Komission ehdotuksessa määrätään säännöistä, joita on noudatettava mukautettaessa jakoperustetta myöhemmin joko viiden vuoden välein toteutettavan tarkistamisen yhteydessä tai unionin laajentuessa. Kun EU:hun liittyy uusia jäsenvaltioita, niiden kansallisista keskuspankeista tulee EKPJ:n jäseniä, jotka merkitsevät ja pitävät hallussaan EKP:n pääomaa. Myös EKP:n pääoman merkintään sovellettavaa jakoperustetta on tästä syystä tarkistettava aina EU:n laajentumisen yhteydessä.

Käytetyn menetelmän ja komissiolle toimitettujen tietojen johdonmukaisuuden ja vertailtavuuden varmistamiseksi väestöä ja BKT:tä koskeviin tietoihin ja määritelmiin on sovellettava EKT 95 -asetusta. Väkilukutiedot ilmoitetaan väestön kokonaismäärän keskiarvona vuoden ajalta. BKT ilmoitetaan kansallisessa valuutassa, mikä merkitsee, että vuotta 1999 edeltäville vuosille ja euroalueeseen kuulumattomille unionin jäsenvaltioille on määriteltävä vuotuinen vaihtokurssi. Tämä kurssi on kalenterivuoteen sisältyvien työpäivien

päivittäisten vaihtokurssien aritmeettinen keskiarvo. Jotta komissiolle toimitettavat tiedot olisivat EKT 95 -asetuksen mukaisia, EU:hun liittyvien maiden odotetaan ottavan käyttöön viimeistään laajentumispäivänä yhteisön säännöstöön sisältyvät EKT 95-menetelmät. Jotta voitaisiin taata, että kaikki käytettävät tiedot on asianmukaisesti vahvistettu, komissio vahvistaa väkiluku- ja BKT-tiedot kuultuaan asiantuntijoista muodostuvia tilasto-ohjelmakomiteoita.

Viiden vuoden välein toteutettavan jakoperusteen tarkistamisen yhteydessä väestöä koskevat tiedot on otettava viimeistä edelliseltä vuodelta ennen jakoperusteen tarkistamista (kolmanneksi viimeisen vuoden päivityssääntö) ja bruttokansantuotetta koskevat tiedot viideltä viimeksi kuluneelta vuodelta ennen jakoperusteen tarkistamista edeltävää toiseksi viimeistä vuotta (neljänneksi viimeinen vuosi). Ehdotuksessa on siis säilytetty ensimmäisen laskennan ratkaisu. Vuonna 2004 sovellettavassa jakoperusteessa käytettäisiin siten vuoden 2001 väestötietoja ja ajanjakson 1996–2000 BKT-tietoja.

Komissio ehdottaa, että silloin kun jakoperustetta tarkistetaan laajentumisen takia, väestö- ja BKT-tietojen laskennassa käytettäisiin viimeisen viisivuotistarkistuksen viiteajanjaksoja. Toisin sanoen kaikkiin ennen vuotta 2009 tapahtuviin laajentumisiin käytettäisiin vuoden 2001 väestötietoja ja jakson 1996-2000 BKT-tietoja. Tämän menettelyn haittana on se, että jakoperusteen mukauttamisessa käytetään suhteellisen vanhoja tietoja, kun taas etuna on menettelyn yksinkertaisuus.

Ellei Euroopan unionin laajentuminen tulisikaan voimaan 1. tammikuuta 2004, tämän neuvoston uuden päätöksen mukaista uutta jakoperustetta sovelletaan ensin viidentoista nykyisen jäsenvaltion keskuspankkeihin. Tällöin uusi jakoperuste vaikuttaa vain vähäisessä määrin kansallisten keskuspankkien hallussa oleviin maksettuihin pääomaosuuksiin EKP:n merkityn, maksetun pääoman määrän pysyessä ennallaan.

Uusi jakoperuste on laskettava välittömästi sen jälkeen, kun uudet jäsenvaltiot liittyvät unioniin 1. toukokuuta 2004. Laskennan seurauksena EKP:n merkityn, maksettavan pääoman määrä kasvaa. Itse asiassa jos EKP:n merkityn pääoman määrä pysyy vakiona, euroalueeseen kuulumattomien kansallisten keskuspankkien määrällinen lisääntyminen johtaisi EKP:n maksetun pääoman kokonaismäärän pienenemiseen, koska euroalueeseen kuulumattomien jäsenvaltioiden keskuspankkien ei tarvitse maksaa kuin viisi prosenttia merkitsemästään pääomasta. Jotta välttyttäisiin EKP:n maksetun pääoman automaattiselta vähenemiseltä laajentumisen yhteydessä, Ecofin-neuvosto vahvisti marraskuussa 2002 päätelmät, joissa se suositteli 3 kohdan lisäämistä liittymissopimuksen välityksellä perussäännön 49 artiklaan. Uudessa kohdassa määrätään, että EKP:n merkittyä pääomaa korotetaan uusien jäsenvaltioiden liittyessä. Korotukset tapahtuvat automaattisesti ja ovat suhteessa uusien jäsenvaltioiden keskuspankkien painoarvoon muutetussa jakoperusteessa niin, että nykyiset EKP:n maksetun pääoman määrät pysyvät ennallaan.